

Representantforslag 46 S

(2009–2010)

fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Dagrun Eriksen og Knut Arild Hareide

Dokument 8:46 S (2009–2010)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Dagrun Eriksen og Knut Arild Hareide om bistand til Island uavhengig av IceSave-avtalens skjebne

Til Stortinget

Bakgrunn

Island har i forbindelse med den globale finansuroen opplevd den største bankkrisen, relativt til landets størrelse, som noe land noen gang har opplevd. De tre største bankene på Island tok i 2007 opp lån tilsvarende om lag ni ganger landets årlige vare- og tjenesteproduksjon, og Island kommer til å slite i mange år med å nedbetale den store gjelden. For at Island skal gjøre opp for bankenes forpliktelser til kunder i Storbritannia og Nederland, har den islandske regjeringen gjennom den såkalte IceSave-avtalen tatt på seg et gjeldsansvar som tilsvarer om lag 100 000 kroner for hver islending.

Nå er situasjonen tilspisset fordi den islandske presidenten ikke vil godkjenne avtalen og vil sende saken ut til en folkeavstemning. Det internasjonale pengefondet (IMF), de nordiske landene, Russland, Polen og Færøyene har lånt Island til sammen om lag 5 mrd. dollar for å hjelpe landet med å importere helt nødvendige basisvarer som mat og brensel. Disse pengene blir utbetalt i porsjoner, og mye av utbetalningene gjenstår å betale. Da disse låneavtalene ble inngått, ønsket, ifølge IMF, de nordiske landene å stille krav om at Island måtte overholde IceSave-avtalen dersom landet skulle få hjelp. Dersom Island skulle si nei til Icesave-avtalen, kan derfor lånehjelpen til Island stanse opp. Kun Polen og Færøyene har unnlatt

å stille krav om overholdelse av IceSave-avtalen for at Island skal få hjelp.

Det er imidlertid usikkert om Island er forpliktet til å betale så mye som avtalen legger opp til, etter som det ikke har vært noen liknende saker tidligere. Det kan virke som om Storbritannia og Nederland har brukt sin makt mot relativt lille Island, og fått til en avtale som innebærer at Island må betale mer enn det som er rimelig, ikke minst tatt i betraktning den prekære økonomiske situasjonen på øya. Dette strider i så fall mot det sunne prinsippet i internasjonal rett som den tidligere amerikanske utenriksministeren og vinner av Nobels fredspris, Elihu Root, formulerte slik:

"Vi må alltid være forsiktige, og særlig i våre relasjoner med mindre stater, slik at vi aldri foreslår en avtale som vi ikke [selv] ville være villig til å akseptere hvis situasjonen var motsatt".

Forslagsstillerne stiller spørsmål ved hvorfor de nordiske landene krevde at den internasjonale lånehjelpen bare skal gis hvis Island overholdt IceSave-avtalen. At vår egen regjering nå er uklar på om Island må overholde IceSave-avtalen for fortsatt å få norsk hjelp til å betale for helt nødvendige varer som mat og brensel, er uholdbart etter forslagsstillernes mening.

Dersom Regjeringens uklarhet skyldes at man ikke ønsker å gi Island hjelp hvis IceSave-avtalen ikke overholdes, kan dette vanskelig sies å være i tråd med den solidariske holdningen Norge bør vise overfor land i særskilte vanskeligheter, ikke minst overfor et nordisk naboland som Norge har så lange og nære historiske bånd til. En meningsmåling på Island under finanskrisen slo fast at islendinger flest ser Norge som sin klart nærmeste og beste nabo. Når land som Polen og Færøyene tydelig har sagt seg villig til å

hjelpe Island uavhengig av IceSave-avtalen, er det ikke mindre naturlig at også Norge gjør det.

Forslagsstillerne mener det er viktig at usikkerheten knyttet til Norges holdning ryddes av veien, og at Stortinget ber Regjeringen om snarest å gi Island en klar forsikring om at låneutbetalingene som Norge har lovet, vil bli gitt uavhengig av hva som skjer med IceSave-avtalen, slik tilfellet er når det gjelder Polen og Færøyenes hjelp til Island.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen om snarest å gi Island tydelige forsikringer om at Norges bistand til Island i form av låneutbetalinger vil skje uavhengig av hva som måtte skje med IceSave-avtalen.

Oslo, 20. januar 2010